

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sophus Madsen.
Afskedsord

til

de fra Opdragelsesanstalten paa Flakkebjerg

udtraadte Elever 1864,

*(og som gjaldende for dem 1875; thi "Benedicere
non alicuiquam parum.")*

af

C. C. Møller.
Forstuder.

Kjøbenhavn. 1864.

Trykt hos J. H. Schultz.

Mine kjære Elever!

Siden vi toge Afsked med hverandre, har jeg vel seet og talt med de fleste af Eder, og I vide da ogsaa, hvilken Glæde det var mig at faae Bished om, at I ere fornøiede og tilfredse i Eders Stilling. Men ikke mindre har det glædet mig at høre det gode Bidnesbyrd, som Eders Husbønder give Eder. Dette Bidnesbyrd er vistnok lidt forskjelligt; men naar man som jeg er bleven noget nøisom, maa det i Almindelighed kaldes meget godt, og for nogle Enkelte er det endog udmærket. Jeg kalder det udmærket, naar en Mand siger: „bedre Dreng har jeg aldrig havt“. Hvilken Opmuntring det maa være for mig og for Enhver, som elsker Eder, vide I.

Der er imidlertid nogle Enkelte, som ogsaa allerede have voldt mig Sorg og Bekymring. De have nu ogsaa udmærket sig paa deres Viis deels ved Ryggesløshed i Almindelighed, deels ved Utrofskab og Upaalidelighed. For at I ikke skulde tage fejl af dem, vil jeg betroe Eder, at det er S. P., H. K. og H. P. E. Baade Eders og min Frygt for dem, da vi skiltes ad, var altsaa desværre vel begrundet. Jeg har maattet tugte dem for deres Forhold, — gid det maatte føre til, at de fatte et andet Sind, saa de kunde faae Die og Hjerte for, hvad der tjener dem bedst baade i Nutiden og Fremtiden, for hvad der er ærbart og priseligt, dydigt og roesværdigt, og at de nu maatte komme til at see, hvad de i Fremtiden maae komme til at føle, at Enhver, der i sin Ungdom gjør sig til Træl og Slave af sine Lyster og Tilbedeligheder, nødvendigviis maa blive en Træl og Slave alle sine Dage og dele Trælles Vilkaar og Skjæbne, — blive en ussel Pjalt og et Udskud af Menneſkeheden! For at opnaae dette behøves ingen Anstrengelse, det gaaer saa let og naturligt, og man er ved Maalet, før man aner. Men det er ikke derfor, at Livet er os givet,

ikke for at vi skulle gjøre os selv til Trælle, ikke for at vi skulle søle os i alstfens Uteerlighed og Lidetlighed eller besmitte vor bedste Prydelse og gjøre os vederstyggele for Gud og Menneker. Nei, vi skulle tvertimod „tænke paa vor Staber i vor Ungdom“, anspænde al vor Kraft for at holde os ubesmitte af det Onde, om det end er nof saa fristende; thi kun da oppoge vi som Menneker, der ere noget værd i Verden, og kun da holde vi hans Billede, hvori vi ere skabte, i Hæder og Ære; derved blive vi fortrolige med Guds Førelser, derved foræbles vort Hjerte og opparmes til at elske, hvad der er værdt at elske, og derved voge vore aandelige Kræfter Dag for Dag, og vi blive da altid noget værd, i hvilken Stilling vi end komme. See, det er Noget, I kunne og skulle have en varig Glæde og Tilfredsstillelse af at leve for, og Ingen, som gjør sig det til Opgave at holde alt det Onde borte fra sig og derimod bruge Livet som en Guds Gave, der indbefatter saamange andre, som ere os betroede, skal nogenfinde komme til at angre det.

For deres Skyld især, der allerede have viist, at de endnu ikke tænke paa for Alvor at ville leve et menneskeligt Liv i Verden, har jeg ladet trykke mine Afskedsord til Eder ved Eders Udgang herfra, og jeg sender dem nu som en Erindring om den Dag, som Ingen af Eder kan have Skade af ret ofte at mindes. Hvad jeg den Dag lagde Eder paa Sinde, kunde maaskee dog være Eder til yderligere Beileidning, Opmuntring og Støtte i vanskelige Dieblkke, naar I nemlig blive stillede paa Korsveien, og det gjælder om et afgjørende Valg, det Valg, der bringer Betsignelse, Fred og Glæde for hele Livet. Det gjælder da, om I have den ærlige, alvorlige Villie, som altid faaer hvad den fattes af Kraft og Styrke til Trofasthed og Udholdenhet.

Jeg lever i Haabet om, at mine Ord ville finde aabne Øren og Hjertter hos Eder, ligesom jeg er forvisset om, at I ville betragte dem som et Bidnesbyrd om, at I altid ville finde en faderlig Ven i

Møller.

Flakkebjerg=Institut, den 1ste August 1864.

Dagen er altsaa kommen, kjære Børn! da vi skulle stilles ad, om ikke for bestandig, saa dog saaledes, at vi vanskelig nogenfinde blive samlede som i dette Dieblif og som vi have været samlede til denne Dag. I gaae nu ud i Verden til alle Sider, og om I end kunne mødes enkeltviis, ville I dog neppe see hverandre saaledes samlede som hidtil. Det er en Skilsmisse, hvormed vi maae gjøre os fortrolige. Men „det er saa veemodigt at stilles ad for dem, som gjerne vil sammen være“. Jeg veed, I ville gjerne være sammen, fordi der er en indbyrdes Kjærlighed imellem Eder, og I ville jo ogsaa gjerne være sammen med mig, fordi det samme Fuldkommenheds Baand — Kjærligheden — ogsaa sammentukytter os. Hvorofte jeg nu end har gennemgaaet denne Skilsmisse som med Eder idag, saa gribes jeg dog af Veemod, hvergang denne Dag vender tilbage, og idag saameget mere, som jeg skal stilles fra Saamange paa een-gang som aldrig før. Det kan nu ikke være anderledes. Jeg behøver jo ikke at sige, at jeg holder meget af Eder, at de fleste af Eder ere blevene mig kjære og dyrebare, fordi det forundtes mig at see, hvormeget det har været Eder om at gjøre at vore i Alt, hvad der er godt. Vare I ikke for blevene overbeviste om, at jeg elskede Eder, bleve I det ikke i dette Dieblif; og havde jeg ikke under vort daglige Samliv faaet daglige Bidnesbyrd om, at I ogsaa elste mig, selv naar jeg har maattet tugte Eder, saa vil I mig heller ikke til at troe paa Eders barnlige Kjærlighed idag. Det er netop den indbyrdes Kjærlighed, der gjør Skilsmisssen saa tung og veemodig for mig, det er den, der fremkalder saamegen Frygt og saamegen Bekymring i min Sjæl for Eder. Vare I mig ligegyldige, vare I mig til Plage og Besvær, saa vilde jeg ikke tage mig den Sag nær, at jeg

skal stilles fra Eder; nei, det vilde jo tværtimod være mig en Betteelse, og jeg vilde da heller ikke have mange Ord at sige Eder til Afsked. J kunne vel sagtens ikke forstaae, at denne Skilsmisse dog kan gaae mig saa nær til Hjerte. Ja, J ere ogsaa bedrøvede, opfyldte af barnlige Følelser og alvorlige Tanker; men J kunne umuligt være opfyldte af den Frygt og Bekymring som jeg; thi jeg er gammel og J ere unge; jeg har oplevet, hvad J ikke have seet. Livet seer saa lyst ud for Eders Dine, og jeg tvivler ikke om, at idetmindste de fleste af Eder have de redeligste Forsætter om at holde Eder ubesmittede af det Onde. Jeg forstaaer det saa godt, og gaaer ingeniunde irette med Eder derfor; thi om jeg ogsaa er bleven gammel, saa har jeg dog, Gud ske Lov! ikke glemt min egen Barndom eller Ungdom, ikke glemt den Dag, da jeg ligesom J idag forlod mit Barndoms Hjem; jeg har heller ikke glemt, at jeg ikke kunde fatte, hvorfor mine Forældre vare saa bekymrede for mig og min Fremtid. Jeg syntes, der var ingen Fare, ialtfald forekom den mig ikke større, end at det var en let Sag med en ærlig, redelig Villie at komme udstadt derfra. Det gaaer vistnok Eder idag som det gik mig. Men hvad jeg ikke fattede dengang, maatte jeg senere lære at forstaae. Jeg har gennemgaaet den Skole, Livets Skole, som nu forestaaer Eder, og derfor kan jeg tale med, derfor veed jeg, hvad det gjælder om, naar unge, uerfarne, ubefæstede Menneker som J gaae ud i Verden. Og naar jeg nu tænker paa, hvor ondt jeg havde med at gennemgaae Skjærsilden — Fristelserne fra alle Kanter — hvormegen Selvfornægtelse, Kamp og Strid det kostede mig at redde Livet, saa kunne J maaskee dog faae en Følelse af, hvorfor jeg er bekymret for Eder; thi Vilkaarene ere ikke bedre for Eder end for mig. J kunne vistnok ikke forstaae tilfulde, hvad jeg paapeger for Eder; men det forlanger jeg heller ikke, — hvad J ikke forstaae nu, det skulle J senere komme til at forstaae. Der er mange af Eders Jævnlinge, der allerede have givet mine Ord Vidnesbyrd. J have jo seet det for Eders Dine, at flere af dem, som vi troede gik herfra med de oprigtigste og bedste Forsætter, toge feil af sig selv og af Verden og forvildede sig fra den rette Gangsti. J have seet dem vende tilbage hertil, naar

Uveiret trak op over deres Hoveder, og J have i dem Syn for Sagen, hvor uhyre let og hurtigt selv de, der vidste Veien og kjendte Maalet, ere komne over paa de Ugudeliges Veie og ere komne til at sidde i Forbryderes Raad. Deres Navne behøver jeg ikke at nævne, men jeg beder Eder: lad deres første Udgang i Verden være Eder til Belærelse, til Skræk og Advarsel, saa J kunne blive kloge af deres Skade. Og der er Adskillige af Eder, som jeg især maa lægge dette alvorligt paa Sinde; thi der er Fare for Eder Alle, men for Nogle er den større end for Andre. Dem iblandt Eder, som jeg har seet være en deilig Vært i Alt, hvad der er godt og elskeligt for Gud og Mennesker, dem iblandt Eder, som ville blive i denne Eders første Kjærlighed, som fremdeles ville vandre i Sandheden og holde Eder ved den Gud, som J nylig have lovet Trostfab, vil han bevare paa sine Veie, saasandt J fremdeles ville holde Eder nær til ham. Veien kan blive trang og besværlig nok ogsaa for Eder; ogsaa J kunne have ondt nok ved at finde Eder tilrette i Verden og at slippe igjennem den med Livet. Men der er dem iblandt Eder, for hvis Fremtid jeg har megen Frygt: dem nemlig, der have havt saa ondt ved at forsvage det Onde i alle Stikfælsler, Løgnen i alle dens Dyringer. Ja, Løgnen er Eders, er Menneskets Grundskade. Vi have jo netop i den sidste Tid været Vidne til, hvor forfærdelig vidt Løgnen kan føre et Menneske, og hvorledes netop den er alle Lasters Tjenerinde. Man skulde ikke troe det, naar det ikke var Noget, vi havde oplevet midt iblandt os, at et Barn saaledes, og i saa lang Tid, kan ligesom aande i Løgn og leve i Løgn. Jeg siger derfor idag som saa ofte: aflægger al Løgn og al Falskhed og taler Sandhed, dersom J ville vente, det skal gaae Eder vel i Verden, og dersom J ville vente at bevare den rette Frimodighed. Det er mig altid et ondt Forvarsel, naar jeg opdager hos Nogen af Eder, at der fattes en inderlig Afky for Løgnen, og som det gaaer mig, gaaer det Enhver, der elsker Sandhed. Sandheden og Kjærligheden til den er Baandet imellem os og vor Hrrre, — hvem der elsker Sandhed, hører ogsaa hans Røst. Den derimod, der ikke har Sandheden kjær, men Løgn og Falskhed, har allerede vendt ham Ryggen, gaaer sine egne Veie, bliver mere

og mere ryggesløs, og det er forfærdeligt, hvor let og hurtigt det gaaer, naar det første Stridt først er gjort paa den Wei. I have jo selv gjort den Erfaring. Men jeg maa dog sige til Eders Trost og Opmuntring, at jeg glæder mig over, at ogsaa de Fleste af Eder have faaet Die for Løgnen og Afsky derfor, og at I ere vorede i alt Godt langt mere end jeg til en Tid turde haabe. Ja, det er et deiligt Syn; det giver Haab om en endnu frodigere Vært. Men jeg maa dog formane Eder til at være ret opmærksomme paa Eder selv, til at passe omhyggeligt paa, hvad I have bundet, at det ikke skal fralistes Eder; thi da bliver det Sidste værre end det Første. Begyndt er ikke endt, det maae I ikke glemme. Jeg tænker her nærmest paa Dig S. N., Du kjender jo din svage Side, — Dig, E. P., der var saa løs og usikker i din Gang, — Dig, N. L. der var saa tungnem og saa seen til at faae Forstand paa det, Du nu glæder Dig over og jætter din Vre i, — Dig, P. S., med det vilde, forstyrrede og forsløine Bæsen, men som nu ogsaa har faaet Syn for hvad der klæder Menneftet bedst, — Dig, D. S. og A. J. — ja I have ogsaa gjort mig megen Glæde især det sidste Aar.

Jeg nævnedes ikke J. P. og S. C., og I forstaae nok hvorfor. Ja, for dem har jeg især Frygt og Bekymring. De have, som I vide, endog for nylig godtgjort, at min Frygt er velbegrundet. Ja, gid Eders Bedrøvelse blot var af den rette Art; men jeg vil ikke stjule for Eder, at jeg frygter for, at det ogsaa nu kun er en Bedrøvelse over, at I, som vel var, slap saa daarlig fra det. Er Eders Bedrøvelse af den Natur, saa er den Intet værd; thi det er saa langt fra, at den virker Omvendelse til Salighed, at I tværtimod ville, og det har jo viist sig mere end een Gang, speculere paa at gjøre det siffigere, det vil sige værre, naar Leiligheden igjen tilbyder sig. Nei! I maae regne saa luunt og siffigt som det er muligt, det staaer dog fast, at Ondt bliver Ondt, at som I rede, saa ligge I; — det kommer for en Dag, og det tager en Ende med Forstrækkelse. Jeg har saa tidt skildret Eder den Pine og Plage, I forvolde Eder selv; jeg har viist Eder, hvorledes Livet kan blive rigt paa Glæde og Lykke for den

Gudfrygtige, men hvorledes det bliver til Jammer og Glendighed for den Ugudelige og Ruggesløse, og I have jo seet saamange Exempler derpaa, at I ikke kunne tvivle derom, selv om I ikke havde et useilbarligt Guds Ord derfor. I have seet meget Ondt, og I ere blevne stærkt besmittede deraf, men I have dog ogsaa seet meget Godt, som idetmindste til enkelte Tider har banet sig Bei til Eders Hjertes, og I erkjende jo ogsaa, det var Eders lykkeligste Dage, da Synd og Overtrædelser ikke betyngede Eders Sind. Vel veed jeg, at jeg ikke formaaer at skræmme Eder fra den Bei, der fører til Fordærvelse, om jeg saa kunde male den nok saa levende for Eders Dine; men jeg kan dog ikke Andet end atter og atter, naar der gives mig Leilighed dertil, formane og advare Eder. Jeg gjentager Formaningen: „aflægger Løgn og taler Sandhed“, men jeg fører til og beder iblandt Andre især J. P. og S. P. C. lægge sig det paa Sinde: „Enhver, som har stjaalet, han stjaale nu ikke mere“. Jeg har sagt Eder, hvorledes baade den Gne og den Anden, der gif deres egne Veie, ere komne ihu, hvad jeg havde lagt dem paa Sinde, men, desværre! først da, naar de sadde i Glendigheden op over Dreene. Ja, da har Klagen lydt: „gid jeg dog havde fulgt Deres Raad og Formaninger, saa havde jeg været et lykkeligt Menneske!“ Lægger Eder derfor alvorligt paa Sinde, hvad jeg indskræper Eder idag; bevar det i et smukt og godt Hjerter, saa skal det ogsaa bære megen Frugt i Eders Liv og Levnet. Der kommer nu en Tid for Eder Alle, rig paa Fristelser og Forførelser, langt stærkere end I endnu have kjendt dem; det gjælder altsaa om, at I ere vel forberedte og rustede til den Kamp, der forestaaer Eder. Jeg forelægger Eder Betsignelsen og Forbandelsen, Livet og Døden, og naar jeg saa siger til Eder: nu kunne I selv vælge! saa er jeg vis paa, der er ikke Een iblandt Eder uden at han jo vælger Betsignelsen og Livet, og jeg troer, I mene det ærligt idetmindste i dette Dieblif. Det er et Livstegn, og saalænge der er Liv, er der Haab, og derfor opgiver jeg ikke Haabet om en Gæste iblandt Eder. Jeg troer det Bedste, men jeg er beredt paa Skuffelser. Blot jeg dog ikke skal opleve altfor mange! Bittere Skuffelser har jeg oplevet af Udskilige, om hvilke jeg var

berettiget til at have bedre Tanker; men J vide jo ogsaa, at jeg ikke derfor har ladet dem seile i deres egen Sø, og at, have de ikke søgt mig, har jeg søgt dem, standset dem i Farten og faaet dem tilbage i denne Havn. Dgfaa dem have J jo til Exempel i dette Dieblif midt iblandt Eder. Nu mene J jo vistnok Alle, ja saaledes ville vi ikke stikke os. J have jo saa ofte forsikkret mig, at jeg ikke skulde faae saadan Hjerteforg af Eder som af dem; men jeg vil ikke forfølge det for Eder, at de samme Forsikringer har jeg modtaget ogsaa af disse, der troede sig stærkere end de vare; de vidste ikke, hvor stærke Fristelserne vilde blive, og det Samme gjælder om Eder, — J vide heller ikke, hvad der forestaaer Eder. Været derfor opmærksomme paa Eder selv, Eders Digten og Tragten, og været opmærksomme paa Fristelserne udenfra! Dog, jeg vil ikke formørke Udfigten for Eder; jeg vil allermindst gjøre Eder modløse og forsagte; thi saa farligt det er at drømme om Fred og ingen Fare, naar Fjenden staaer for Døren, eller at troe sig stærkere end man er, ligesaa farlig er Modløshed og Forsagthed i Kampen, som ikke kan føres uden Tro, Haab og Frimodighed. Foruden hvad jeg allerede har sagt til Eders Trost og Opmuntring, skal jeg endnu fremhæve, at jeg troer, der i Aar er langt mindre Grund til Modløshed og Forsagthed for Eder end for Mange, der ere gaaede herfra tidligere. Mange, og vel de fleste af Eder, komme til Mænd, som J kjende og holde af, fordi de have været gode mod Eder og viist, at Eders Vel laae dem paa Hjerte. J komme ind i betjendte Forhold og Omgivelser; J ere ikke fremmede; thi J have været der tidligere og ere blevne behandlede som Børn i Huset. Det er en stor Binding for Eder, — jeg veed ogsaa, J ere glade derved, og jeg ikke mindre. Og J Andre, som komme i fremmede Forhold og Omgivelser, Eder kan jeg medgive den Trost, at det er Mænd, som jeg kjender som gode, velvillige Mænd, der ville tage sig af Eder og gjøre hvad de formaae for at holde Eder i det rette Spor, vejlede Eder til alt Godt, gjøre hvad de formaae for at J kunne udvikles til ærlige, paalidelige og dygtige Mennesker. Blot J nu ville skjønne derpaa og slutte Eder — Enhver især — til de Mænd, J komme til, i Ærlighed

og Oprigtighed, og lade Eder raade og vejlede af dem til Alt hvad godt er, saa ville J have en trofast Støtte, og den er meget værd for alle unge Mennesker, ikke mindst for dem iblandt Eder, der staae som Rør, lebeløse og dinglende til alle Sider, — J, som vel ville gaae med, naar en retfindig Mand tager Eder ved Haanden, men som ogsaa have Tilbøielighed til at gaae til den modsatte Side, saasnart Gen fra den Kant vinker ad Eder og viser Eder f. Ex. en Snaps og en anden Madning, som han veed er efter Eders Smag. Ja, for Eder især er en trofast Støtte af uberegnelig Værdi. Sluttes Eder derfor trofast til dem, som ville Eders Vel, — ellers blive J et Bytte for Fjenden, og har han først faaet Eder i sine Garn, saa slippe J ikke let ud af hans Hænder, og saa er Glæden og Lykken i Livet borte. Vader Eder ikke bedaare af de Ugudeliges og Ryggesløses Glæde, den er kun tilshnelabende, den er krampeagtig og fremkonstlet Wildskab og Galskab, som bliver mere og mere dyrisk, jo videre den drives. Kunne J virkelig troe, at den Ugudelige og Ryggesløse kan føle sig rigtig glad og lykkelig? Nei, Fred med Gud og med sit eget Hjerte vindes ikke paa den Wei. Eller troe J, at den Utro og Upaalidelige, om han end paa sin Wiis kan fornøie sig over, at han kan stikke Folk Blaar i Dinene til en Tid, har nogen Glæde og Tilfredshed derved? Nei, har han ikke bidt Hovedet af al Skam, maa han nødvendig stamme sig baade for Gud og alle ærlige, retfindige Mennesker. Han kan fornøie sig med Ugefinde som den ene ugudelige Krop gatter sig ved den anden, fordi Begge sætte deres Væ i deres Skjændsel; men Glæde, Lykke og den Guds Fred, som overgaaer al Forstand, kender han ikke. Jngen troer ham, Jngen har Tillid til ham, og hvad er da Livet, naar J have forspildt Tillid og Kjærlighed mellem Mennesker! Vader Eder ikke bedaare af den Tale, at det er paa en saadan Maade, som man kan nyde Livet! Jeg veed, J ere udsatte for at blive fristede fra den Kant; jeg veed, det er en farlig Tid for Eder, inden J faae rigtig Fodfæste; thi Fristelserne ville komme paa mange Maader og ofte ad Wei, som J ikke ane, — derfor gjør jeg Eder opmærksomme derpaa, derfor giver jeg Eder ogsaa den Formaning med paa

Beien: vaager og beder, led os ikke i Fristelse, men fri os fra det Onde!

Der er maaffee dem iblandt Eder, som mene, I ere saa sikkre i Eders Sag, at I nok tør vove en Dyst med Fjenden, og at I nok skulle være istand til at vise ham fra Eder, i hvilken Skikkelse han end kommer. Jeg tvivler ikke om, at I mene det ærligt og oprigtigt; jeg veed, at I have Forstands oplyste Dine og Hjertet paa rette Sted. I have især været min Glæde og Trøst. Men jeg maa dog bede Eder at tage Eder vare med at udfordre Fjenden; thi derved lede I Eder selv i Fristelse og blive let overrumplede. Jeg fraraader Eder derfor at give Eder i Rast med den Stærke paa en udfordrende Maade, før Eders Erkjendelse og Følelser ere bleone luttrede og have fastnet, sig og før I ere naaede til Mand's Modenhed. Verden taaler ikke, at den Unge vidner imod den, og naar det skeer, kommer den Unge og Ubestædte saa let til at ligge under i Kampen, og de Kræfter, som kunde blive til noget Stort, naar de blot vare bleone udbillede og styrkede i Stilhed, blive ødelagte og vanskelige at vinde tilbage. Dem iblandt Eder, som jeg nærmest har for Die, formaner jeg til at blive i Ydmøghed, som ere ethvert Menneskes især den Unges Brydelse, og som har Forjættelsen om Naade med sig.

Men, hvad vil De da egentlig, vi skulle gjøre, ville I maaffee spørge mig? Skikke os lige med Verden, maae vi ikke, og erklære den Krig, maae vi heller ikke? Nei, holder Eder i Sporet, lige langt fra begge Veigrøfter. Hvad det fornemmelig for Eder gjælder om, er, at I kunne udvikles og bestæses i det Gode i Rolighed og Stilhed, saa I kunne samle Kræfter og faae Erfaring og Betænkksomhed til at bruge dem ret. Man kryber, indtil man har faaet Kræfter til at gaae, og man springer ikke, før man bliver stor og stærk nok dertil. Det er uheldigt at springe op som Løver og at dratte ned som Faar. Lad den naturlige Udvikling være vor Veileder ogsaa med Hensyn til den aandelige, og lad os endelig ikke puste os selv op til unaturlige Størrelser! Glemmer derfor ikke, at I ere Børn ogsaa i aandelig Forstand, og at I skulle vedblive at være Børn undtagen i Forstand. Jeg erindrer Eder derom,

fordi jeg veed, der blandt saamange andre Fristelser ogjaa vil komme en Fristelse til Egenfindighed og Selvtraadighed, og til at ville være noget Andet end hvad I ere og skulle være. Ja, det er nu engang saa, at man i Almindelighed skammer sig ved det, der er den Unges Brydelse, Barne-troen og Barnehjertet. Naar I nu komme ud i Verden, saa ville I faae mange raske Karle at see, det vil siges Hvalpe i Eders Alder, som ere voxede fra deres Børnelærdom længe før de voxte fra deres Klæder, det vil siges: hvad de have lært, hvad der skulle være dem til Veiledning, til Næring for hele Livet, kaste de fra sig som Noget, de ere blevne færdige med i Skolen og ved Confirmationen, og saa puste de sig op, bilde sig ind, at de ere modne til at gjøre Altting med: bande, lyve og gale, svire og spille, øve Lidelighed baade i Ord og Gjerning. Lader Eder dog ikke vildlede deraf, men lad det staae levende for Eder, at Gud lader sig ikke spotte, og Gudsbespottelsen kan dog ikke let være større, end naar Menneket heitideligt lober Gud Trofskab og derpaa indvier sig til hans Væsen og Gjerninger, hvem ogsaa I have lovet at forsvare. I kunne umulig undgaae at høre og see Nyggesløsheden, thi den er saa færdig og fremtrædende; men dersom I ville undgaae at gjøre Eder deelagtige deri, saa forlanger jeg kun dette af Eder, at I strax vende Eders Dine derfra og ikke seer tilbage derefter. Gjøre I det, saa skal det være mig et glædeligt Vidnesbyrd om, at I ogsaa have vendt Eders Hjerter derfra. Men I tage storlig fejl, dersom I mene, at I kunne være Tilskuere uden at blive besmittede af det Onde. Nei, Smittstoffet er saa farligt for Eders Hjerter, og har det først hængt sig fast ved Eders Dine og Dren, saa har det ogsaa berørt Eders Sind og Tanke og naaet de ædleste Dele. Værer derfor aarvaagne, idelig opmærksomme paa Eder selv og beder, at I ikke skulle falde i Fristelser, i de mange skjulte Snarer, der lægges for Eder. Men vender derimod daglig Eders Sind og Tanke til Alt, hvad der er godt og elskeligt for Gud og Menneker, hvor I kunne hente Næring for Livet, hvor I blive oplivede og styrkede til al god Gjerning, og hvorved I ville finde Fred og Hvile. Enhver af Eder skal deri og i den Støtte, som I da ville finde hos alle gudfrøgtige Menneker,

faae al den Modvægt imod det det Dnde, som J kunne behøve. Ingen har endnu fortrudt et saadant Valg, men der er Mangfoldige, der angre, at de have ødelagt deres Liv og deres Arvepart, og derfor have maattet nøies med Svinesføde.

Jeg har saameget at sige Eder, saameget der ligger mig paa Sinde. Det er vel ikke noget egenligt Nyt, nei, det er kun en Gjentakelse af hvad J idetmindste enkeltviis saa ofte have hørt; men jeg vilde saa gjerne samle Alt for Eder idag, for at det ikke skal bebreides mig, at jeg ikke har paapeget for Eder, hvad der vil komme. Fra denne Dag vil der gjøres Fordringer til Eder som ikke tidligere — dermed maae J ogsaa gjøre Eder fortrolige. Herhjemme have J gaaet som Born, med Børneret i dette Huus. Fra nu af skulle J fortjene Eders Brød, — det er ogsaa en Fordring, der maa gjøres til Eder. J ville derfor finde, at der forlanges noget mere af Eder, end der er fordret til denne Dag. Naar J nu ere komne hver til Sit, ville J maaskee synes, det er ikke saa morsomt, som da J vare samlede her, J ville maaskee længes efter hvad J have forladt, og jeg finder det naturligt. Men jeg maa gjøre Eder opmærksomme paa, at J ikke komme ud i Verden blot for at more Eder, men for at gjøre Eders Blygt mod det Samfund, der har taget Eder under Armene og mildnet Eders Barndom, og for med Trostak og Flid og Dngtighed at afbetale Noget paa den Taknemmeligheds Gjæld, hvori J ere komne til Mennekestvenner, og for at fortjene hvad J faae. Derfor formaner jeg Eder: "værer ikke lade til det, J skulle gjøre", men sætter Eders Vre i at udmærke Eder ved Trostak i Eders mindste Gjening, og glemmer ikke, at naar J befindes troe i det Mindre, saa vil der ogsaa blive betroet Eder større Ting, undertiden før J selv drømme derom; thi med Trostaben følger en stor Velsignelse. Men J maae, som vi Alle, begynde med det Mindre. Vader Eder nu ikke vilde, derjom J faae at see, at der er Mange, der ikke ere nøieregnende med Trostak og Redelighed! Urlighed varer længst, og om det end forekommer Eder som Godt og Ondt, Trostak og Utrostak, var lige høit regnet, saa vil den Tid dog komme, da det skal føres for Lyset hvad der er skjult i Mørket, og

Enhver skal faae sin Løn — ja allerede i denne Verden skal det see. Seer Eder om, og I skulle finde, at Trostskaben og Dygtigheden belønner sig selv, og at Gudsfrugt har en stor Forjættelse baade for den nuværende Tid og den tilkommende. Lad det anspore og styrke Eder til Alt, hvad der er godt, at det ikke er gaaet Noget af dem, der ere gaaede herfra, ilde i Verden, som have fornægtet sig selv, behersket deres Lyfter og Tilboieligheder; nei, de ere blevne fortræffelige Mennesker og indtage derfor ogsaa nu en hæderlig og lykkelig Stilling i Samfundet. Det er et Maal, der er værd at eftertrægte, et Maal, som det er Umagen værd at stride og lide for, og med dette Maal for Die kunne I glæde Eder ved Livet, og I kunne være forvisjede om, der er Mange, der ville glæde sig over Eder, og jeg ikke mindst. Eller er det dog ikke saa, at de, som det er gaaet ilde, have netop selv fremkaldt Ulykken, der har fulgt dem igjennem Livet? Mennesket er som oftest sig selv værst, er sin egen Fjende.

I tvivle jo ikke om, at jeg vil følge Eder med mine Tanker, som jeg idag ledsager Eder med mine, hjærlygte Ønsker og Bønner. Jeg vil see nøie paa Eders Wandel og Umgængelse. Nu og i Fremtiden gjør jeg Fordringer til Eder, men ikke paa Andet eller Mere end jeg er berettiget, ja forpligtet til. Jeg forlanger kun, at I skulle ikke Eder mellem Mennesker, og i hvilke Forhold I end komme i Verden, som velopdragne unge Mennesker, der fremdeles blive sig selv lige i hvad der er godt og dydigt, ærbart og priseligt baade for Gud og Mennesker. Den samme Fordring kan Enhver gjøre til Eder, og for den Fordring maa Ingen af Eder vige tilbage. Jeg ender derfor med den Formaning hvormed jeg begyndte: bliver trofaste i Kjærligheden — i Kjærligheden til Eders Børnelærdom, som er det Vigtigste I herfra bringe med Eder ud i Verden, — i Kjærligheden til den Herre, der ogsaa her har viist, han er de Forladtes Ven og de Faderløses Fader, og som hidtil har gjort det saavel for Eder, og fremdeles vil være med Enhver af Eder, der vil vandre i Sandheds Blive I standhaftige i denne Kjærlighed, som er stærk til at bære Eder igjennem Livet, og laa dem af Eder kun have et ringere Maal af Døphsning, om Livet

medfører nok saamange Prøvelser for Eder, og holde I fast ved den Tro og det Haab, som endnu ikke har bestæmmet Nogen, — ja, saa skal der være Velsignelse med og i Eders Liv, som vil finde Yndest og Raade hos Gud og Mennesker, og saa skal vor Skilsmisse idag, hvor vee-modig den end er, blive en Glædesdag, saasandt vi ret ofte mindes den, hvergang det forundes os at see hverandre Ansigt til Ansigt med de samme kjærlige, trofaste Dine, som idag, og saa skal det være Eders Trøst og Glæde, som det, Gud ske Lov! er blevet Saamanges, at her ville I altid blive betragtede som Børn i Huset baade i gode og onde Dage, og have Udgang til den Trøst og Opmuntring, Veiledning og Understøttelse, vi formaae at yde Eder!

DIS-Danmark

1 0 2 2 1 7